

Dirk van Veen

Nutsbasischool

Protocol Versnellen en vertragen

Richtlijn m.b.t overgang naar een volgend leerjaar

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	2
2.	Algemene uitgangspunten	2
2.1.	Verantwoordelijkheden en bevoegdheid	2
2.2.	Doubleren	3
2.3.	Versnelde leertijd	3
2.4.	De kleuterperiode.....	4
2.5.	Najaarsleerlingen.....	4
3.	Criteria.....	5
3.1.	Criteria voor groep 1 en 2.....	5
3.1.1.	Verlengde leertijd	5
3.1.2.	Versnelde leertijd.....	6
3.1.3.	Najaarsleerlingen	7
3.2.	Criteria voor groep 3 t/m 7.....	8
3.2.1.	Doubleren in groep 3 t/m 7	8
3.2.2.	Versnellen in groep 3 t/m 7	9
4.	Procedure en tijdpad.....	10
4.1.	Groep 1 en 2:	10
4.1.2.	Najaarsleerlingen	10
4.2.	Groep 3 t/m 7	11
4.2.1.	Tijdspad vertraagde leertijd	11
4.2.2.	Tijdspad versnelde leertijd	12

1. Inleiding

De wet op het Primair onderwijs schrijft voor dat ieder kind recht heeft op een ononderbroken ontwikkeling. In beginsel doorlopen alle leerlingen de basisschool in 8 jaar. Echter geen enkel kind is gelijk en niet iedereen leert op dezelfde wijze. Om hieraan tegemoet te komen differentiëren we binnen een groep naar tempo, niveau, leertijd en instructiebehoefte. Soms is dit echter niet voldoende en heeft een leerling extra leertijd nodig (verlengen / doubleren) of kan hij/zij versneld doorstromen naar het volgende leerjaar.

Wij vinden het van belang om inzichtelijk te maken op basis van welke criteria een besluit tot het vertraagd of versneld doorlopen van de basisschool is genomen. Daartoe is dit protocol opgesteld. Aan de hand van dit protocol komen we samen met ouders en indien mogelijk de leerling, tot een besluit.

Doelen van dit protocol zijn:

- aangeven wie de betrokkenen zijn en waar de verantwoordelijkheden en/of besluitvormingsbevoegdheden liggen
- inzichtelijk maken van de algemene uitgangspunten en specifieke criteria van NBS Dirk van Veen t.a.v. versnellen en vertragen
- inzicht geven in de procedure die wordt gevolgd

Omdat doubleren of vervroegd doorstromen een ingrijpende gebeurtenis kan zijn, maken we de afweging zorgvuldig. Kansen en risico's worden in beeld gebracht om tot een verantwoord besluit te komen. Het werken met kinderen is maatwerk, ieder kind is uniek. Daarom is het belangrijk om in het oog te houden dat niet altijd alles te beoordelen is op basis van gestelde criteria. Dit protocol moet dan ook als een richtlijn worden gezien waarin factoren altijd t.o.v. elkaar worden gewogen.

2. Algemene uitgangspunten

In dit hoofdstuk wordt beschreven welke algemene uitgangspunten in beginsel worden aangehouden om te komen tot het besluit van vertragen of versnellen. In paragraaf 2.4. wordt ingegaan op versnelde of verlengde leertijd in groep 1 en 2. In deze groepen wordt dit echter niet als zodanig benoemd. We stellen uitgangspunten op om te bepalen welke tijd er nodig is in groep 1 en 2, de zogenaamde kleuterperiode.

2.1. Verantwoordelijkheden en bevoegdheid

Centraal staat dat school en ouders samen de mogelijkheden van het *versnellen* (een leerjaar “overslaan”) of *vertragen* (doubleren) bespreken en afwegen. Echter, de school heeft het laatste woord in de beslissing voor wat betreft versnellen of vertragen. Dit gebeurt altijd na zorgvuldig overleg met de ouder(s)/verzorger(s) van het kind. De besprekingen vinden veelal enkel plaats met de leerkracht en intern begeleider (IB). Een versnelling of dubblure wordt echter altijd besproken in het managementoverleg met de locatieleider en directeur. Zij beoordelen de criteria en gaan indien nodig ook met ouders in gesprek.

Als het beeld van de school en het beeld van de ouder(s)/verzorger(s) met betrekking tot het kind erg verschilt en er geen overeenstemming bereikt wordt, kan een voor de school aanvaardbare deskundige geraadpleegd worden (b.v. het ondersteuningsteam van de school). Als het advies van de deskundige ook extra maatregelen met betrekking tot de zorg voor de leerling inhoudt, moeten deze maatregelen passen binnen de mogelijkheden van de school.

Het besluit tot versnellen of vertragen wordt vastgelegd in een verslag van het gesprek, opgesteld door de intern begeleider, dat ondertekend dient te worden door de ouder(s)/verzorger(s) van de leerling.

De communicatie hierover naar het kind en de groep is heel belangrijk. Hierover moeten zorgvuldige afspraken gemaakt worden tussen de leerkracht en de ouder(s)/verzorger(s): wie stelt het kind op de hoogte van het versnellen of vertragen en op welk moment? En hoe wordt de beslissing gecommuniceerd naar de groep?

N.B. Voor alle gevallen waarin dit protocol niet voorziet, wordt getracht in goed overleg met elkaar – directeur / locatieleider/ intern begeleider en ouder(s)/verzorger(s)- tot een voor beide partijen aanvaardbare oplossing te komen.

2.2. Doubleren

De meeste leerlingen stromen aan het einde van een schooljaar door naar de volgende groep. In enkele gevallen is het raadzaam leerlingen een langere periode te gunnen in een groep. Daarbij staat voorop dat het doubleren in belangrijke mate bij moet dragen aan de ontwikkeling van de benodigde vaardigheden. Ook de sociaal emotionele ontwikkeling speelt hierbij een belangrijke rol. De ontwikkelingskansen moeten door de doublure worden vergroot.

Met betrekking tot doubleren hebben we de volgende algemene uitgangspunten geformuleerd:

- Het verlengen van een leerjaar is met name bedoeld voor leerlingen die in hun didactische en/of sociaal emotionele ontwikkeling vertraagd zijn, terwijl wel voldoende capaciteiten aanwezig (b)lijken.
- Voor leerlingen die regelmatig ziek zijn (geweest) of zich door problemen thuis en/of op school minder hebben ontwikkeld dan verwacht mag worden, kan een doublure zinvol zijn.
- Bij leerlingen die over de gehele linie zwak zijn of beneden gemiddelde capaciteiten hebben, doubleren we in beginsel niet. We kijken of we deze leerlingen op een andere wijze kunnen ondersteunen, bijvoorbeeld met een eigen leerlijn.
- Ook voor leerlingen met een gediagnostiseerd leer –en/of ontwikkelingsstoornis(zoals bijvoorbeeld dyslexie) is specifieke hulp vaak een betere oplossing dan een doublure.
- Om de wenselijkheid van een doublure vast te stellen maken we gebruik van:
  - Ons leerlingvolgsysteem (rekenen, spelling, technisch – en begrijpend lezen)
  - De resultaten op methodegebonden toetsen
  - Onze observaties m.b.t. de sociaal emotionele ontwikkeling (ZIEN!) en de werkhouding
- De leerling wordt meerdere malen besproken met IB en indien nodig in het ondersteuningsteam van de school. In het ondersteuningsteam is een externe orthopedagoog betrokken naast IB en de leerkracht. Ouders worden in een zo vroeg mogelijk stadium geïnformeerd en betrokken bij de afwegingen.
- Bij een doublure wordt ten alle tijden in beeld gebracht wat het beheersingsniveau van de leerling is en aan welke doelen we in het extra jaar gaan werken. Er wordt niet vanzelfsprekend enkel een leerjaar “opnieuw” gedaan.
- In groep 8 wordt in principe niet gedoubleerd mits er sprake is van langdurige afwezigheid of zeer specifieke omstandigheden.

2.3. Versnelde leertijd

Het overslaan van een groep of het doorlopen van twee groepen in één schooljaar zijn vormen van versnelling die kunnen worden toegepast. Ook hiervoor geldt dat steeds zorgvuldig wordt afgewogen in welke groep de leerling de beste ontwikkelingskansen heeft.

Met betrekking tot versnellen hebben we de volgende algemene uitgangspunten geformuleerd:

- Over het algemeen geldt dat leerlingen, bij wie overwogen wordt om vervroegd door te stromen naar een hoger leerjaar, een duidelijke voorsprong moeten hebben op leeftijdsgenoten gedurende langere tijd.
- Leerlingen die hoge scores behalen worden in eerste instantie uitgedaagd binnen de eigen groep met verrijkings- en verdiegingsstof. Ook is er de mogelijkheid om deel te nemen aan de projectgroep en Spaans. Voor deze deelname zijn criteria opgesteld (Meer-en hoogbegaafdheidsprotocol).
- Indien deze ondersteuning niet voldoende blijkt te zijn, een leerling niet betrokken is bij de leerstof of het welbevinden in het geding is, dan kan een versnelling worden overwogen.

- Bij de afweging tot versnellen wordt een leerling altijd verder getoetst om het didactisch niveau vast te stellen. Een capaciteitenonderzoek kan tot de mogelijkheden behoren, evenals de inzet van een beoordelingsinstrument (Versnellingswijzer van School aan Zet).
- Het is belangrijk om te onderzoeken of de leerling de stap sociaal emotioneel aankan.
- De leerling wordt meerdere malen besproken met IB en indien nodig in het ondersteuningsteam waarbij een externe orthopedagoog is betrokken. Ouders worden in een zo vroeg mogelijk stadium geïnformeerd en betrokken bij de afwegingen.

2.4. De kleuterperiode

Kleuters komen op 4-jarige leeftijd in groep 1 van de basisschool. Deze instroom vindt gedurende het gehele schooljaar plaats. Daardoor zijn er verschillen in de periode die kleuters doorbrengen in groep 1 en 2. Enkel leerlingen die geboren zijn in de zomer hebben precies twee schooljaren. De kleuterperiode kan daardoor variëren van anderhalf jaar tot twee en een half jaar.

Sommige kleuters hebben aan deze leertijd voldoende, andere kleuters hebben meer tijd of juist minder tijd nodig om zich te ontwikkelen. Van het officieel aanmerken als “zittenblijver” van kinderen in groep 1 en 2 is geen sprake. Wel moet de school zich volgens de inspectie kunnen verantwoorden waarom een kleuter na de zomervakantie (weer) in groep 1 of groep 2 komt. Op NBS Dirk van Veen is de ontwikkeling van de kleuter hierbij leidend.

M.b.t. kleuterperiode hebben we de volgende algemene uitgangspunten geformuleerd:

- Bij de afweging of een kleuter toe is aan groep 3 nemen we niet de kalenderleeftijd als uitgangspunt maar *de ontwikkeling* van de kleuter zelf. Deze ontwikkeling moet op zowel sociaal-emotioneel gebied als op cognitief gebied zover zijn dat er met succes kan worden gestart in groep 3.
- Om de ontwikkeling van de kleuter goed te kunnen beoordelen maken we gebruik van het observatie instrument KIIJK, CPS Beginnende Geletterdheid en Cito Taal en Rekenen voor Kleuters
- De kleuter wordt meerdere malen besproken met IB en indien nodig in het ondersteuningsteam waarbij een externe orthopedagoog is betrokken. Ouders worden in een zo vroeg mogelijk stadium geïnformeerd en betrokken bij de afwegingen.
- Bij een langere kleuterperiode wordt ten alle tijden in beeld gebracht aan welke ontwikkelingsdoelen we in het aansluitende leerjaar gaan werken. Er wordt niet vanzelfsprekend enkel een leerjaar “opnieuw” gedaan. We sluiten aan bij de ontwikkelingsfase van de kleuter en bepalen welke aanpassingen in het onderwijs nodig zijn voor het realiseren van een ononderbroken ontwikkeling.

2.5. Najaarsleerlingen

De najaarsleerlingen (ook wel herfstleerlingen), zijn kinderen die geboren zijn tussen 1 oktober en 1 januari. Zij hebben ofwel een relatief lange (twee en driekwart jaar) ofwel een relatief korte (een en driekwart jaar) kleuterperiode. In principe stromen leerlingen, die jarig zijn voor 1 januari, door naar de volgende groep. Het is echter niet de datum van 1 januari die bepalend is, maar de ontwikkeling van het kind.

Soms kan een extra schooljaar in groep 2 een positief effect op najaarsleerlingen. Er is tijd om de kinderen gericht te stimuleren op de gebieden waarop de ontwikkeling nog moet gaan plaatsvinden, op leerlijnen die in *de kleutergroep* worden aangeboden. Voor die kinderen is het goed, want vervolgens kunnen ze waarschijnlijk zonder problemen de basisschool vervolgen. Op NBS Dirk van Veen brengen we deze groep leerlingen nauwkeurig en op vaste momenten in beeld. Zij worden minimaal drie keer per jaar besproken met IB (en indien nodig het ondersteuningsteam als er twijfels zijn omtrent het besluit) om een juiste afweging te kunnen maken. Ouders worden door de leerkracht geïnformeerd over deze procedure. De specifieke uitgangspunten staan uitgewerkt in hoofdstuk 3.

3. Criteria

Om een gedegen besluit te kunnen nemen zijn, naast algemene uitgangspunten, vastgestelde en richtinggevende criteria nodig. In dit hoofdstuk wordt beschreven welke specifieke criteria zijn opgesteld en leidend zijn om tot een juiste beoordeling te kunnen komen.

3.1. Criteria voor groep 1 en 2

Zoals vermeld gaan we bij het besluit tot versnelde of verlengde leertijd in groep 1 en 2 uit van de ontwikkeling van de kleuter zelf. Onderstaande criteria zijn opgesteld om het besluit verantwoord en onderbouwd te nemen. Ze helpen te komen tot een gedegen afweging in welke groep de ontwikkelingskansen het grootst zijn. Zoals eerder beschreven is ieder kind uniek en is een weging van factoren altijd op zijn plaats.

3.1.1. Verlengde leertijd

In groep 1

- A) Kinderen geboren in de periode van de zomervakantie t/m 31 december worden direct geplaatst in groep 1. Zij doen mee aan het activiteitenaanbod van groep 1. Zit een leerling in juni langer dan 5 onderwijsmaanden in groep 1 dan wordt de ontwikkeling van de kleuter als volgt in beeld gebracht:
- de KIJK wordt ingevuld op de leeftijd van 4.6 (4 jaar en 6 maanden) incl. basiskennmerken en risicofactoren
  - er wordt deelgenomen aan de rijmtoets in april en Cito taal en rekenen voor Kleuters eind groep 1

De uitkomsten hiervan interpreteren we aan de hand van de volgende criteria:

1. Het kind gaat na de zomervakantie in principe altijd door naar groep 2. De toetsen eind groep 1 zijn geen vast criterium in de overgang naar groep 2. Het heeft een signalerende functie en is mede richtinggevend voor wat er nodig is aan activiteitenaanbod in groep 2.
2. Indien echter een kleuter in groep 1 binnen de KIJK op meerdere gebieden *een achterstand laat zien van 6 maanden of meer ten opzichte van de kalenderleeftijd (4.0 of jonger)* en er geen aansluiting is met het activiteitenaanbod van groep 2, dan blijft het kind in groep 1. Ontwikkelingslijnen die hierbij zwaarwegend zijn:
  - a) alle aspecten van de sociaal emotionele ontwikkeling
  - b) taak – en werkhouding
  - c) functieontwikkeling en leervoorwaarden

Om een ononderbroken ontwikkeling te realiseren wordt een passend aanbod opgesteld door de leerkracht en IB. Ouders worden betrokken bij het tot stand komen van het besluit.

- B) Kleuters die na 1 januari beginnen in groep 1, blijven in beginsel ook het aansluitende leerjaar in groep 1. Mocht de ontwikkeling van het kind aanleiding geven om te bekijken of dit het juiste leerjaar is, dan volgen we de procedure versnelde leertijd (zie paragraaf 3.1.2).

In groep 2

Uit het doorgaan naar groep 2 mag niet de conclusie worden getrokken dat de leerling over een jaar vervolgens ook automatisch doorgaat naar groep 3. De ontwikkeling wordt opnieuw bekeken.

Dit doen we door:

- het invullen van KIJK op de mijlpalen 5.0, 5.6 en indien van toepassing 6.0 incl. basiskennmerken en risicofactoren
- Cito Taal en Rekenen voor kleuter midden en eind groep 2
- Beoordeling van de beginnende geletterdheid

De uitkomsten hiervan interpreteren we aan de hand van de volgende criteria:

1. Binnen de KIJK is op meerdere gebieden *een ontwikkelingsachterstand zichtbaar van 6 maanden of meer ten opzichte van de kalenderleeftijd* waarbij de volgende ontwikkelingslijnen zwaarwegend zijn:
  - a) alle aspecten van de sociaal emotionele ontwikkeling:
  - b) taak – en werkhouding:
    - zelfstandigheid is onvoldoende om aan te sluiten bij groep 3
    - taakbesef, instructie kunnen volgen
    - interesse in leren, met name in letters en leren lezen, is gering
  - c) functieontwikkeling en leervoorwaarden:
2. Cito Taal en Rekenen voor kleuters laat een onvoldoende vaardigheid zien (score IV of V)
3. Analyse en synthese is onvoldoende ontwikkeld (CPS IV of V score)

Midden groep 2 wordt een principe besluit genomen. Daarbij speelt het effect van de tot nu toe gegeven extra hulp een belangrijke rol en de hulp die nog extra geboden kan worden. Uiterlijk in juni wordt het besluit definitief. Ouders worden betrokken bij het tot stand komen van het besluit door de leerkracht en/of IB.

Om een ononderbroken ontwikkeling te realiseren wordt een passend aanbod in groep 2 opgesteld door de leerkracht en IB.

3.1.2. Versnelde leertijd

In groep 1

Een kind dat korter dan 5 onderwijsmaanden in groep 1 zit, geboren is na 1 januari, kan in groep 2 worden geplaatst als er sprake is van een ontwikkelingsvoorsprong op alle ontwikkelingslijnen en het aanbod van groep 2 passend is bij de onderwijsbehoeften van het kind. Om dit te beoordelen wordt gebruik gemaakt van:

- invullen van KIJK op de mijlpalen 4.6 incl. basiskenmerken en risicofactoren
- Cito Taal en Rekenen voor kleuter eind groep 1
- CPS (beginnende geletterdheid) rijmtoets

Criteria die hiervoor zijn opgesteld:

1. Binnen de KIJK op meerdere gebieden een ontwikkelingsvoorsprong zichtbaar is van *6 maanden of meer (minimaal ontwikkelingsleeftijd is 5.0)* waarbij de volgende ontwikkelingslijnen zwaarwegend zijn:
  - a) alle aspecten van de sociaal emotionele ontwikkeling:
  - b) taak – en werkhouding:
  - c) functieontwikkeling en leervoorwaarden:
2. Cito Taal en Rekenen voor kleuters eind groep 1 laat een goede vaardigheid zien (score I of II)
3. Rijmen is goed ontwikkeld (score I of II)

In groep 2

Indien een ontwikkelingsvoorsprong zodanig groot is dat er onvoldoende tegemoet gekomen kan worden aan de onderwijsbehoeften van een kind, kan besloten worden tot een versnelde overgang naar groep 3. Om dit te beoordelen wordt gebruik gemaakt van:

- invullen van KIJK incl. basiskenmerken en risicofactoren
  - Cito Taal en Rekenen voor kleuter eind groep 2
  - CPS (beginnende geletterdheid): analyse, synthese en letterkennis
  - Aanvankelijke leestoetsen zoals DMT en AVI
  - indien nodig wordt ook het niveau van rekenen vastgesteld (Cito M3 / bloktoetsen van de methode).
- Soms is er aanleiding geweest om capaciteitenonderzoek te laten uitvoeren. De resultaten hiervan worden dan meegenomen in de beoordeling.

Criteria die hiervoor zijn opgesteld:

1. Binnen de KIIK is op meerdere gebieden een ontwikkelingsvoorsprong zichtbaar van 6 maanden of meer (minimaal ontwikkelingsleeftijd is 6.0) waarbij de volgende ontwikkelingslijnen zwaarwegend zijn:
  - a) alle aspecten van de sociaal emotionele ontwikkeling:
  - b) taak – en werkhouding
  - c) functieontwikkeling en leervoorwaarden
2. Cito Taal en Rekenen voor kleuters eind groep 2 laat een goede vaardigheid zien (score I)
3. Auditieve analyse en synthese is goed ontwikkeld
4. Het voorbereidend lees –en rekenproces is voldoende ontwikkeld om aan te sluiten bij het activiteiten aanbod in groep 3

Indien uit capaciteitenonderzoek een zeer hoge intelligentie blijkt (>130) en er meer uitdaging nodig is dan binnen het activiteiten aanbod van groep 2 geboden kan worden, dan is dit onderzoek leidend t.o.v. de bovenstaande criteria. We bespreken met ouders wat de onderwijsbehoeften zijn en hoe we ervoor kunnen zorgen dat de aansluiting met groep 3 zo goed mogelijk verloopt.

Om een ononderbroken ontwikkeling te realiseren wordt een passend aanbod in groep 3 opgesteld. Hierbij is naast de leerkracht van groep 2 en IB, ook de leerkracht van groep 3 betrokken. Ouders worden betrokken bij het stand komen van het besluit door de leerkracht en IB.

3.1.3. Najaarsleerlingen

Najaarsleerlingen zijn kinderen die in oktober, november of december geboren zijn. Zij stromen niet bij aanvang van het schooljaar in. Er moet een beslissing genomen worden of de kleuterperiode voldoende is geweest om door te gaan naar de volgende groep. Dit betreft zowel de overgang van groep 1 naar groep 2 (4 jarig kind), als van groep 2 naar groep 3 (5 jarig kind). Omdat de ontwikkeling van jonge kinderen sprongsgewijs verloopt en er binnen groep 1 en 2 goed gedifferentieerd kan worden in aanpak en aanbod, gaan in beginsel alle najaarsleerlingen van groep 1 naar groep 2. Dit houdt niet automatisch in dat de leerling daarna doorgaat naar groep 3.

Om te komen tot een goede afweging wordt de ontwikkeling van de najaarsleerlingen op minimaal drie momenten besproken door de leerkracht en de intern begeleider. Daarbij wordt gebruik gemaakt van:

- KIIK incl. basiskenmerken en risicofactoren
- Cito Taal en Rekenen voor kleuter groep 2
- CPS (beginnende geletterdheid): analyse, synthese en letterkennis

De criteria die we aanhouden bij de afweging:

1. Het KIIK profiel laat minimaal op alle ontwikkelingsgebieden een leeftijdsadequate ontwikkeling zien. Dit houdt in dat de ontwikkelingsleeftijd en kalenderleeftijd gelijk lopen. Op onderstaand genoemde ontwikkeling lijnen zien we een ontwikkelingsleeftijd van 5.8/6.0
  - a) alle aspecten van de sociaal emotionele ontwikkeling
  - b) taak – en werkhouding
  - c) functieontwikkeling en leervoorwaarden
2. Cito Taal en Rekenen voor kleuters midden en eind groep 2 laat een goede vaardigheid zien (score I of II)
3. CPS analyse, synthese en letterkennis is ruim voldoende / goed (score I of II)

3.2. Criteria voor groep 3 t/m 7

In de afweging tot vertragen (doubleren) of versnellen staan de volgende 3 hoofdcriteria centraal in de afweging:

1. Zowel cognitief als sociaal emotioneel is er een betere aansluiting bij een lager of hoger leerjaar.
2. Het versnellen of vertragen zorgt ervoor dat de leerling weer succeservaringen kan opdoen, het zelfvertrouwen wordt bevorderd en (mede daardoor) de leerling sociaal emotioneel sterker wordt.
3. Er is voldoende hulp geboden binnen en buiten de groep (extra begeleiding/ extra uitdaging) waarbij de resultaten op de bovenstaande punten onvoldoende zijn.

3.2.1. Doubleren in groep 3 t/m 7

We toetsen het besluit aan de volgende specifieke criteria, waarvan aan 2 van de 3 criteria moet worden voldaan:

A. Didactische achterstand

- Er is sprake van een cognitieve achterstand van één jaar op minimaal twee vakgebieden. De vakgebieden zijn rekenen, begrijpend lezen, spelling en technisch lezen (DMT en AVI). Daarbij wordt de combinatie technisch lezen en spelling niet als zodanig aangemerkt. Ook moet worden uitgesloten dat onvoldoende scores op begrijpend lezen veroorzaakt worden door een te laag technisch leesniveau. Het huidige beheersingsniveau wordt vastgesteld d.m.v. terug toetsen.
- Er is sprake van onvoldoende scores op de methode gebonden toetsen van rekenen, taal, spelling en begrijpend lezen.

B. Sociaal emotionele ontwikkeling en welbevinden staat onder druk

- Motivatie tot leren wordt groter wanneer de leerling aangesproken wordt op een lager niveau (succeservaring).
- We schatten in dat de leerling ook emotioneel past bij een lagere groep.
- Hiervoor wordt ZIEN (sociaal-emotionele leerlingvolgsysteem) ingevuld en het profiel besproken. Zowel de leerkracht als IB observeren de leerling.

C. Er is (mede) sprake van specifieke onderwijsbehoefte in de taak-werkaanpak van de leerling

De leerling is dermate leerkracht afhankelijk dat het onvoldoende toekomt aan het ontwikkelen van een zelfstandige werkhouding

Bij een twijfelachtig profiel kunnen ook de volgende factoren meewegen:

- ✓ Lichamelijke conditie (o.a. snel moe?) en fysieke ontwikkeling
- ✓ Relaties (heeft de leerling vriendjes in de groep, komt hij/zij bij doublure bij een jonger broertje/zusje)
- ✓ Interesses
- ✓ Gezinssituatie
- ✓ Schoolorganisatie (combinatieklas, grote/kleine groep, rustige/drukke groep e.d.)
- ✓ Onderzoeksgegevens (zie algemene uitgangspunten)
- ✓ Mening van de ouders
- ✓ Kleuterverlenging

Moment van doubleren

Een doublure vindt veelal plaats in groep 3,4 of 5 omdat de technische vaardigheden (lezen, rekenen en spellen) voldoende beheerst moeten worden om de lesstof vanaf groep 6 met redelijk succes te kunnen volgen. De lesstof vanaf groep 6 is meer gericht op het toepassen van geleerde technische vaardigheden om met name kennis te kunnen verwerven. Vanaf groep 6 zullen doublures daarom slechts sporadisch voorkomen. Een

doublure kan 1 maal worden toegepast van groep 3 t/m 8. Eventuele kleuterverlenging mag buiten beschouwing worden gelaten.

3.2.2. Versnellen in groep 3 t/m 7

We toetsen het besluit aan de volgende specifieke criteria*, waarvan aan 2 van de 3 criteria moet worden voldaan:

A. Didactische voorsprong

- Er is sprake van een cognitieve voorsprong van minimaal 1 jaar op alle vakgebieden. Deze vakgebieden zijn rekenen, begrijpend lezen, spelling en technisch lezen (DMT en AVI). Het huidige beheersingsniveau wordt vastgesteld d.m.v. doortoetsen. De leerling behaalt op de toetsen van 1 leerjaar hoger II of III scores. Hierbij wegen de vakgebieden rekenen en begrijpend lezen het zwaarst.
- Er is sprake van goede scores (> 8.5) op de methode gebonden toetsen van rekenen, taal, spelling en begrijpend lezen.
- Indien er sprake is van hiaten in de leerstof kunnen deze opgevangen worden.

B. Sociaal emotionele ontwikkeling en welbevinden staat onder druk:

- o.a. door het voelen van meer aansluiting bij oudere leerlingen
- Motivatie tot leren wordt groter wanneer de leerling aangesproken wordt op een hoger niveau.
- We schatten in dan de leerling ook emotioneel past bij de volgende groep.
- Hiervoor wordt ZIEN (sociaal-emotionele leerlingvolgsysteem) ingevuld en het profiel besproken. Zowel de leerkracht als IB observeren de leerling.

C. Er is geen specifieke onderwijsbehoefte in de taak-werkaanpak van de leerling.

Wel kan het zo zijn dat de werkhouding onvoldoende ontwikkeling heeft doormaakt doordat de leerling onvoldoende uitgedaagd wordt (leren leren).

D. Het traject van compacten, verrijken en verdiepen is doorlopen (minimaal 12 weken).

Bij een twijfelachtig profiel kunnen ook de volgende factoren meewegen:

- ✓ Fysieke ontwikkeling
- ✓ Relaties (heeft de leerling vriendjes in de groep, komt hij/zij bij een versnelling bij een ouder broertje/zusje)
- ✓ Motorische ontwikkeling
- ✓ Interesses
- ✓ Gezinssituatie
- ✓ Schoolorganisatie (combinatieklas, grote/kleine groep, rustige/drukke groep e.d.)
- ✓ Mening van de ouders

* In sommige gevallen is het van belang een versnelling te overwegen op basis van advies uit extern onderzoek of een consultatief gesprek met externen. Dit wordt als extra criteria toegevoegd.

Moment van versnellen

Versnellingen kunnen voorkomen in alle leerjaren. Het gaat vaak om leerlingen die de technische vaardigheden (lezen, rekenen en spellen) al goed beheersen en van wie de interesse naar diverse zaken zo groot is, dat de huidige groep niet veel meer te bieden heeft. Vanaf groep 6 geldt net als met doubleren dat de school ingericht

is op het werken met verschillende niveaus. Kinderen leren hun eigen (on)mogelijkheden kennen en ook daar mee om te gaan. De meeste versnellingen zullen dan ook voor groep 6 plaats vinden.

4. Procedure en tijdspad

In dit hoofdstuk wordt beschreven welke procedure wordt doorlopen voorafgaand aan het besluit van versnellen of vertragen. Bij vertragen is hiervoor een tijdspad van een jaar beschreven omdat de leerling enkel aan het einde van het schooljaar kan doubleren. Bij versnellen is dit tijdspad niet eenduidig omdat een versnelling op meerdere momenten in een schooljaar kan plaatsvinden.

4.1. Groep 1 en 2:

Bij de start in groep 1 vindt er overdracht plaats vanuit de voorschoolse voorziening (indien van toepassing). Als hieruit zorgen blijken, kan de school de ouders voorafgaand aan de start op school vragen om deze zorgen te bespreken zodat duidelijk is of en welke ondersteuning er nodig is. Soms vragen ouders zelf voorafgaand aan de start van de basisschool een gesprek aan als er specifieke onderwijsbehoeften zijn m.b.t. hun kind.

In groep 1 en 2 worden alle leerlingen minimaal twee keer per jaar besproken tijdens de groepsbespreking met IB. Indien er meer zorg blijkt wordt de leerling vanuit de groepsbespreking aangemeld bij de leerlingbespreking met IB om de ontwikkeling nader te bespreken en in beeld te brengen. Ook buiten de groepsbesprekingen zijn er leerlingbesprekingen gepland zodat de leerkracht, die vaak als eerste zorg signaleert, dit kan bespreken. Indien een leerling wordt besproken met IB worden de ouders hier vooraf van op de hoogte gesteld. Na de leerlingbespreking wordt met de ouders besproken wat het vervolg gaat worden. We zien dat ouders soms ook zelf zorgen over de ontwikkeling van hun kind hebben. Hiervoor zijn zij altijd welkom bij de leerkracht en/of IB. Indien de zorg zodanig is dat er getwijfeld wordt of de huidige groep nog wel passend is, worden de criteria zoals beschreven in hoofdstuk 3 toegepast.

De gesprekken worden vastgelegd in het leerlingadministratiesysteem (Parnassys) en door ouders ondertekend.

4.1.2. Najaarsleerlingen

Een najaarsleerling gaat in principe altijd door naar groep 2. Deze keuze is gemaakt omdat de ontwikkeling van een kleuter sprongsgewijs verloopt en er binnen de kleutergroep goed gedifferentieerd kan worden. De leerling blijft enkel in groep 1 als hiervoor zwaarwegende argumenten zijn (zie 3.3.1.). Omdat we ons bij alle najaarsleerlingen de vraag stellen of de leerling door kan gaan naar groep 3, worden de besprekingen hiervoor 3 keer per jaar vast ingepland. Deze bespreking vindt plaats met de leerkracht en intern begeleider.

- Moment 1: bij het behalen van de leeftijd van 5.0 aan de hand van het observatiesysteem KIJK en toetsgegevens eind groep 1 (Cito rekenen en taal voor kleuters en CPS Rijmtoets). Er wordt een inschatting gemaakt of de leerling toe is aan de toetsen van midden groep 2. We bespreken het aanbod dat nodig en haalbaar is.
- Moment 2: Na de toetsperiode midden groep 2 (Cito rekenen en taal voor kleuters, CPS beginnende geletterdheid)
- Moment 3: na het behalen van de leeftijd van 5.6 aan de hand van observatiesysteem KIJK. Veelal is op dat moment duidelijk of de leerling met succes kan deelnemen aan de toetsen van eind groep 2.

Uiterlijk in juni wordt het besluit met ouders gedeeld. Na iedere bespreking worden zij door de leerkracht ingelicht over de voortgang.

Bij de bespreking werken we doel- en handelingsgericht en stellen ons de vraag wat de leerling nodig heeft om de volgende stap in zijn/ haar ontwikkeling te maken. De leerkracht beschrijft dit in het groepsplan, in enkele gevallen kan er sprake zijn van een individueel handelingsplan.

De gesprekken worden vastgelegd in het leerlingadministratiesysteem (Parnassys).

4.2. Groep 3 t/m 7

In de onderstaande tabel staan de stappen beschreven zoals deze kunnen worden doorlopen bij vertraagde leertijd. In praktijk kan het echter ook voorkomen dat de signalen pas later zichtbaar zijn, bijvoorbeeld na de toetsperiode in het midden van het schooljaar. De stappen worden dan wel in dezelfde volgorde gezet maar zitten in tijd dicht bij elkaar.

4.2.1. Tijdsplan vertraagde leertijd

Periode	Wat	Betrokkenen school	Ouders
1: van oktober tot en met december	Signaleren d.m.v. observatie en methode gebonden toetsen	Door de leerkracht	Ouders worden door de leerkracht ingelicht.
	Leerling wordt ingebracht in de leerlingbespreking met de intern begeleider (IB). Afspraken en de wijze van begeleiden wordt afgestemd. Indien er meer inzicht nodig is, wordt de leerling besproken in het zorgteam.	De leerkracht en IB Indien betrokken; ook Remedial Teacher (RT) en externe orthopedagoog ondersteuningsteam	De resultaten (acties en afspraken) van de leerlingbespreking worden met, bij voorkeur beiden, ouders besproken door de leerkracht. Indien nodig volgt een gesprek met leerkracht en IB
	Acties en afspraken worden vastgelegd en gemonitord door IB. Doelen in het groepsplan en indien individueel plan worden tussentijds geëvalueerd (nov).	De leerkracht en IB. Indien betrokken ook RT.	Indien de resultaten van de acties en afspraken zodanig zijn dat er tussentijds gesproken moeten worden, worden ouders hiervoor uitgenodigd. Dit kan ook samenvallen met de ouderavond van november.
2: van januari tot februari (na medio toetsing)	Evaluatie van de plannen (doelen) en criteria vertragen toepassen. Voortgang en ontwikkeling wordt besproken alsmede de haalbaarheid van de overgang naar de volgende groep en wat er nodig is tot verdere ontwikkeling te komen. Opstellen nieuw plan. Indien er meer inzicht nodig is (b.v. capaciteitenonderzoek), wordt de leerling besproken in het zorgteam.	Leerkracht en IB. Indien betrokken; ook RT en externe orthopedagoog ondersteuningsteam	Ouders zijn, bij voorkeur beiden, aanwezig bij het gesprek.
3: van februari tot en met april	Uitvoering van het opgestelde plan, tussen evaluatie in april. Voortgang en ontwikkeling wordt besproken alsmede de haalbaarheid van de overgang naar de volgende groep en wat er nodig is tot verdere ontwikkeling te komen.	Leerkracht en IB. Indien betrokken; ook RT en externe orthopedagoog ondersteuningsteam	Ouders zijn, bij voorkeur beiden, aanwezig bij het gesprek

	Indien nodig wordt het plan bijgesteld dan wel voortgezet. Indien er meer inzicht nodig is (b.v. onderzoek), wordt de leerling besproken in het zorgteam.		
4: van mei tot juli	Uitvoering van het plan. Evaluatie van de doelen na de toetsperiode in juni. In juni wordt het definitieve besluit over al dan niet doubleren genomen. Er volgt een uitwerking (plan van aanpak) van wat er nodig is bij doubleren of toch overgaan.	Leerkracht en IB. . Indien betrokken; ook RT en externe orthopedagoog ondersteuningsteam	Ouders zijn, bij voorkeur beiden, aanwezig bij het gesprek

4.2.2. Tijdpad versnelde leertijd

Bij versnelling is een tijdpad niet vast te leggen aangezien de ervaring leert dat dit op meerdere momenten in het jaar kan worden vastgesteld. Indien er gesignaleerd wordt door de leerkracht dat de leerling een ontwikkelingsvoorsprong heeft en onvoldoende uitdaging ervaart dan wordt de leerling direct besproken met IB in de leerlingbespreking. In veel voorkomende gevallen signaleren ouders vaak nog eerder dat hun kind niet goed in zijn/ haar vel zit, onvoldoende uitdaging ervaart, met minder zin naar school gaat. Deze signalen worden serieus genomen. De criteria van versnellen worden toegepast en er volgen altijd meerdere gesprekken met ouders, leerkracht en IB t.a.v.:

- verrijking en verdieping in de huidige groep
- vaststellen didactische voorsprong
- wenselijkheid capaciteitenonderzoek
- besluitvorming
- Plan van aanpak

Indien nodig wordt de leerling zo snel mogelijk in de opvolgende groep geplaatst. Dit is niet gekoppeld aan een vakantieperiode.

De gesprekken worden vastgelegd in het leerlingadministratiesysteem (Parnassys) en door ouders ondertekend.